

14.06.2021

Asia/8

§ 79

Itärata Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen

HEL 2021-005377 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti

- hyväksyä Helsingin kaupungin osalta Itärata Oy:n osakassopimuksen liitteenä olevan luonnoksen mukaisesti ja
- kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa allekirjoittamaan osakassopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa teknisluonteisia tai muuten vähäisiä muutoksia.

Päätösten täytäntöönpanon edellytyksenä on, että kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupungin lähtemisen osakkeenomistajaksi Lentorata-Porvoo-Kouvola-raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Osakassopimusluonnos
- 2 Perustamissopimusluonnos
- 3 Yhtiöjärjestysluonnos

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Itärata Oy

Kaupunginhallitus päätti 31.5.2021 esittää kaupunginvaltuustolle kaupungin osallistumista Itärata Oy:n omistamiseen ja rahoittamiseen. Kaupunginvaltuusto käsittelee asiaa kokouksessaan 16.6.2021.

Perustettavan yhtiön tarkoituksena on edistää Lentorata-Porvoo-Kouvola-raideyhteyden suunnittelua rakentamisvalmiuteen asti. Osakkaiden tahtotilana on tätä taustaa vasten luoda edellytyksiä nopealle junayhteydelle Lentoradan ja Kouvolan välillä sekä varmistaa riittävä raidekapasiteetin kasvattaminen ja infrastruktuurin palvelutaso tämän yhteysvälin liikenteelle.

Osakassopimus

Itärata Oy:n ja sen omistajien kesken solmitaan osakassopimus, jossa sovitaan keskeisistä tavoitteista yhtiölle ja Itärata-hankkeelle.

Osakassopimuksessa sovitaan muun muassa tarkemmin hankeyhtiön hallinnosta, rahoituksesta ja päätöksenteosta, osakkeiden omistuksesta ja luovutuksesta sekä niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä osakkeenomistajien oikeuksista ja velvollisuuksista toisiinsa nähden. Osakassopimusluonnos ja muut hankeyhtiön perustamiseen liittyvät asiakirjaluonnokset ovat liitteinä.

Keskeisiä osakassopimuksen ehtoja ovat muun muassa seuraavat:

- yhtiön tarkoitus,
- osapuolten rahoitusosuuksien enimmäismäärä,
- EU-tuen kohdistaminen osapuolten kustannusosuuksiin alkuperäisten rahoitusosuuksien suhteessa,
- mahdollisten uusien kuntaosakkaiden mukaantulon vaikutus vanhojen kuntaosakkaiden rahoitusosuuksiin,
- erillisten neuvottelujen käyminen ratahankkeen toteuttamisvaiheesta,
- hankeyhtiön arvonlisäverotukselliseen kohteluun liittyvä epävarmuus pyritään ratkaisemaan siten, että tosiasiallinen kustannusvastuu hankeyhtiön rahoituksesta valtion ja kuntaosakkaiden välillä toteutuu mahdollisimman pitkälle rahoituskustannusten jaosta sovitun mukaisesti,
- valtion oikeus lunastaa muiden osakkaiden osakkeet yhdellä eurola, jos toteuttamisvaiheen rahoituksesta ei löydy yhteistä näkemystä ja/tai hankeyhtiön toiminnan alasajo sitä vaatii,
- yhtiön hallituksen kokoonpano (Helsinki nimeää yhden hallitusjäsenen),

- osapuolilla on oikeus saada tarvitsemansa tiedot yhtiöltä, ellei lain pakottava säännös estä sitä,
- keskeisten osakassopimuksen ehtojen muuttaminen edellyttää kaikkien osapuolien suostumuksen.

Yhtiön hallitus tullaan muodostamaan niin, että valtio saa yhden paikan enemmän kuin kuntien edustajat. Valtiolle on sekä puheenjohtajuus sekä varapuheenjohtajuus. Alustavasti on suunniteltu, että valtiolle tulisi kuusi hallituspaikkaa ja kunnille viisi paikkaa. Kuntien hallituspaikat jaetaan kustannusosuuksien mukaan suuruusjärjestyksessä, ellei toisin sovita. Hallituksen tulee olla sukupuolijakaumaltaan riittävän tasapainoinen.

Enimmäisrahoitusosuus, johon osapuolet osakassopimuksessa sitoutuvat on yhteensä 79 miljoonaa euroa. Kaupunkien ja kuntien osuus on tästä 49 %. Valtio edellyttää, että hankeyhtiövalmisteluun osallistuvien kuntien pääomitusosuudet ovat yhteensä 38,71 miljoonaa euroa. Osuudet sisältävät kaupunkien ja kuntien osuudet arvioituista suunnittelukustannuksista sekä hankeyhtiön toiminnanaikaisista kustannuksista.

Kuntien välinen kustannustenjakoa on laadittu yhdessä sovittujen periaatteiden mukaan, jossa kustannukset on sovittu jaettavaksi pääosin saavutettavuushyötyjen (70 %) ja väestöosuuksien (30 %) mukaan. Helsingin kaupunki osallistuu erillispanostuksella. 11 kuntaa: Iisalmi, Imatra, Joensuu, Kajaani, Kouvola, Kuopio, Lappeenranta, Mikkeli, Pieksämäki, Porvoo, Varkaus osallistuvat sekä saavutettavuus että väestöosuudella. Saavutettavuushyödyt on laskettu Helsingin ja paikakunnan välisen matka-ajan suhteellisen muutoksen mukaan. Porvoon osalta on kysymys uudesta henkilöliikenneyhteydestä ja viimeimmän LVM:n johdolla tehdyn Väyläviraston selvityksen perusteella Porvoolle koituu mittavat hyödyt, joten osuus on laskettu eri kriteerein.

Edellisten kuntien lisäksi 12 kuntaa: Askola, Kitee, Lapinjärvi, Lapinlahdi, Lieksa, Mäntyharju, Nurmes, Parikkala, Rautjärvi, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Taipalsaari osallistuvat pelkästään väkilukupainotuksen mukaisella osuudella.

Itärata Oy hankeyhtiöön osallistuvat kaupungit ja kunnat pääomittavat hankeyhtiötä seuraavin enimmäisrahoitusosuuksin:

- Porvoo 9,8 miljoonaa euroa
- Kouvola 4,8 miljoonaa euroa
- Helsinki 4 miljoonaa euroa

14.06.2021

Asia/8

- Lappeenranta 3,6 miljoonaa euroa
- Kuopio 3,2 miljoonaa euroa
- Mikkeli 2,7 miljoonaa euroa
- Joensuu 2,4 miljoonaa euroa
- Imatra 2,3 miljoonaa euroa
- Pieksämäki 1,7 miljoonaa euroa
- Varkaus 1,5 miljoonaa euroa
- Kajaani 1,4 miljoonaa euroa
- Iisalmi 1,3 miljoonaa euroa
- Siilinjärvi 340 000 euroa
- Lieksa 170 000 euroa
- Kitee 160 000 euroa
- Nurmes 150 000 euroa
- Lapinlahti 150 000 euroa
- Suonenjoki 110 000 euroa
- Mäntyharju 90 000 euroa
- Askola 80 000 euroa
- Parikkala 80 000 euroa
- Taipalsaari 80 000 euroa
- Rautjärvi 50 000 euroa
- Lapinjärvi 50 000 euroa

Rahoitusosuus jakautuu osakassopimuksessa esitetyn karkean arvion mukaan noin yhdeksälle vuodelle, mutta on riippuvainen siitä, kuinka paljon nopeammin hankkeen suunnittelua pystytään käytännössä viemään eteenpäin.

Tällä rahoituksella katetaan kustannukset, jotka aiheutuvat suunnittelu- hankkeesta sekä muusta yhtiön organisaation toiminnasta. Tässä kohdassa esitetyt rahamäärät perustuvat alustaviin kustannusarvioihin ja

toteutuneet kustannukset voivat olla tässä esitettyjä arvioita suurempia tai pienempiä.

Valtion, kaupunkien ja kuntien rahoitusosuuksissa ei ole otettu huomioon hankkeeseen mahdollisesti saatavaa EU-tukea. Tuki pienentää rahoitusosuuksia edellyttäen, että suunnittelukustannukset eivät hankkeen aikana olennaisesti kasva arvioidusta.

Osakassopimuksen perusteella osapuolet eivät ole velvollisia lisärahoittamaan yhtiötä, jos suunnittelukustannukset ylittävät arvioidun määrän. Lisärahoitus edellyttää uusia erillisiä neuvotteluja ja päätöksiä. Rakentamisvaiheesta tai sen osista ei ole tehty päätöstä, eikä osakassopimuksen mukaisen suunnittelun loppuunsaattaminen velvoita sen osapuolia rakentamista koskevaan päätöksentekoon.

Osakassopimuksessa kuitenkin todetaan, ettei rakentaminen voi tapahtua vain Suomen valtion tai sen määräysvallassa olevien yhteisöjen varoilla, vaan edellytyksenä on, että merkittävä osa rakentamisvaiheen investointikustannuksista katetaan muilta tahoilta, kuten kunnilta, sekä muilta toimijoilta saatavilla sijoituksilla, tuotoilla tai maksuosuuksilla. Tätä taustaa vasten osapuolet sitoutuvat myötävaikuttamaan ja osallistumaan rakentamisvaiheen rakentamiskustannusten kattamistapojen ja investointiedellytysten selvittämiseen.

Osakassopimusluonnoksen sisällöstä päästiin yhteiseen neuvottelutalokseen neuvottelijoiden kesken 17.5.2021.

Kuntien osalta tarvitaan erilliset viralliset päätökset hankeyhtiöön osallistumisesta. Päätökset on arvioitu tehtävän kunkin tahon omien toimielimien kokousaikataulujen mukaisesti touko-kesäkuussa yhtenäisillä asiakirjoilla ja liitemateriaaleilla. Valtio ei tee päätöstä rahoituksesta ja yhtiöön osallistumisesta ennen kuin kunnat ovat tehneet päätöksen ja saaneet vaaditun rahoitusosuuden kasaan.

Lopuksi

Hallintosäännön 8 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää muun muassa jäsenien ja jäsenehdokkaiden nimeämisestä yhteisöjen ja säätiöiden toimielimiin sekä osakassopimusten ja muiden vastaavien asiakirjojen hyväksymisestä sekä niihin tehtävistä muutoksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472

14.06.2021

Asia/8

atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Osakassopimusluonnos
- 2 Perustamissopimusluonnos
- 3 Yhtiöjärjestysluonnos

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.05.2021 § 404

HEL 2021-005377 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä, että

- kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi Lentorata-Porvoo-Kouvola-raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Itärata Oy), ja että
- kaupunki merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa yhtiötä yhteensä enintään neljällä miljoonalla eurolla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi